

Universiteit van Amsterdam
Culturele Antropologie en Ontwikkelingssociologie
Jaar II

**Oriëntatiemodule:
Antropologie en Sociologie van Ontwikkeling**

**‘Globalisering van betrokkenheid:
Kenschets en betekenis van het Particuliere Initiatief’**

Carli Kooper
5741564

Docenten: G. Nootboom en L. Bakker
Datum: 14.06.2011
Aantal woorden: 6.583

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1. Kenschets van Particuliere Initiatieven.....	5
Inleiding.....	5
1.1. Kenmerken.....	5
1.2. Effectiviteit.....	6
1.3. Betrouwbaarheid.....	7
1.4. Draagvlak.....	7
2. Particuliere Initiatieven vanuit donateurs.....	9
Inleiding.....	9
2.1. Kenmerken.....	9
2.2. Effectiviteit.....	9
2.3. Betrouwbaarheid.....	10
2.4. Draagvlak.....	10
3. Particuliere Initiatieven vanuit de media.....	12
Inleiding.....	12
3.1. Kenmerken.....	12
3.2. Effectiviteit.....	13
3.3. Betrouwbaarheid.....	14
3.4. Draagvlak.....	14
4. Analyse: verklaringen voor de opkomst van het Particuliere Initiatief.....	16
Conclusie.....	18
Bibliografie.....	20

Inleiding

Voor dit onderzoek richt ik mij op een nieuw fenomeen binnen de ontwikkelingssamenwerking: Particuliere Initiatieven (PI's). Ik richt me hierbij op de kenmerken van deze jonge organisaties, zoek naar verklaringen voor de opkomst ervan en kijk naar de betekenis van deze bedrijven in de huidige tijd. Particuliere Initiatieven zijn een verzamelnaam voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor armoedebestrijding in ontwikkelingslanden, door bijvoorbeeld het opzetten van een kleine stichting of project.

Sinds de opkomst van de ontwikkelingssamenwerking na de Tweede Wereldoorlog hebben zich vele internationale organisaties gevormd die zich bezighouden met armoedebestrijding, als de Wereldbank en de Verenigde Naties (Bouzoubaa 2005:43). Ontwikkeling van economieën en een stijging van de welvaart werden noodzakelijk geacht en het doel was binnen een zo kort mogelijke tijd gelijke kansen en rechten voor alle wereldburgers te bewerkstelligen. Ook overheden gingen zich bezighouden met ontwikkelingssamenwerking en in Nederland werd bijvoorbeeld het Ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking gevormd. Helaas moet zestig jaar later geconcludeerd worden dat de ambitieuze doelstellingen van na de oorlog nog niet bereikt zijn. Hoewel het aantal mensen dat onder de armoedegrens van 1 dollar per dag leeft is gedaald, moeten nog steeds 879 miljoen mensen het doen met die ene dollar (Van Gennip 2008:10). Ontwikkelingssamenwerking is dan ook nog steeds een constant terugkerend punt op de politieke beleidsagenda. De Nederlandse overheid behoort hierbij met Denemarken, Noorwegen, Zweden en Luxemburg tot het kleine groepje landen dat voldoet aan de overeengekomen norm om 0,7% van het BNP ter beschikking te stellen aan ontwikkelingshulp (Kinsbergen 2009). Deze betrokkenheid is ook terug te zien bij burgers: Nederlandse huishoudens gaven in 2007 in totaal € 298 miljoen aan internationale hulp (Kinsbergen 2010:17). Nieuw hierbij is dat burgers de afgelopen jaren steeds vaker kleinschalige goede doelen hebben ondersteund. Het aantal Particuliere Initiatieven dat zich bezighoudt met ontwikkelingssamenwerking groeit met de dag en is vooral in de afgelopen vijf jaar enorm gestegen (Bouzoubaa 2010:12).

Op dit moment zijn er ongeveer 6400 PI's in Nederland (Kinsbergen 2009). Kenmerkend voor deze organisaties is dat ze klein zijn, voornamelijk bezig zijn op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, gender en watervoorziening, en in Nederland bestuurd worden door vrijwilligers (Bouzoubaa 2010:14,17). Hierdoor staan ze in scherp contrast met de grote professionele ontwikkelingsorganisaties als Unicef en Oxfam Novib, welke, ondanks hun professionele status, te kampen hebben met negatieve imagovorming door het idee van 'de strijkstok' en het falen van ontwikkelingssamenwerking in het algemeen. De PI's lijken precies het tegenovergestelde te representeren: ze zijn kleinschalig, overzichtelijk, direct en persoonlijk. Hun gebrek aan professionaliteit, soms naïef idealisme en vaak gebrekkige langetermijnplanning doen echter weer af aan hun geloofwaardigheid. Het aantal PI's stijgt echter gestaag en deze sector wordt dan ook steeds serieuzer genomen binnen de Nederlandse ontwikkelingssamenwerking.

In dit essay richt ik mij op dit nieuwe verschijnsel binnen de ontwikkelingssamenwerking. Ik richt me hierbij voornamelijk op de **kenmerken** van **PI's**, **verklaringen** voor hun **opkomst** en de **betekenis** van deze organisaties in de huidige tijd. Wat karakteriseert deze pas opgekomen organisaties? En

hoe kan het dat burgers zich steeds vaker met een eigen organisatie gaan inzetten voor minderbedeelden wereldwijd? Welke ontwikkelingen hebben invloed op dit verschijnsel? Thema's als individualisering, het terugtreden van de overheid, de eerder genoemde 'crisis in de ontwikkelingssamenwerking' over nut en noodzaak, en globalisering komen direct bij mij op.

In dit essay zal ik trachten antwoord te geven op de volgende probleemstelling: *hoe is het nieuwe fenomeen Particuliere Initiatieven te karakteriseren en wat is de betekenis van deze organisaties in de huidige tijd?* Eerst zal ik een uitgebreide kenschets geven van PI's. Wat is er uit wetenschappelijke onderzoeken al bekend over deze organisaties? Vier thema's licht ik hierbij uit, namelijk **kenmerken**, **effectiviteit**, **betrouwbaarheid** en **draagvlak**. Met *kenmerken* doel ik op de meest voorkomende kenmerken van de PI's op het gebied van onder andere organisatiestructuur en doelstellingen. Met *effectiviteit* doel ik op de mate waarin het PI zijn doelstellingen ook daadwerkelijk en succesvol uitvoert. Met *betrouwbaarheid* doel ik op de mate waarin het PI vertrouwen uitstraalt dat gedoneerde gelden ook daadwerkelijk besteed worden aan het verwezenlijken van hun doelstellingen. Met *draagvlak* doel ik op de mate waarin PI's in staat zijn mensen te informeren over ontwikkelingssamenwerking in het algemeen en sympathie weten op te wekken voor de kwestie. Voor het onderzoeken van de PI's in Nederland lijken mij deze vier onderwerpen het meest van belang.

Na bovengenoemde kenschets gegeven te hebben zal ik mij richten op de opinie van **donateurs** en de **media** omtrent PI's, wederom aan de hand van bovengenoemde thema's. Interessant is hier om te kijken waar deze twee groepen afwijken van de wetenschappelijke rapporten. Wanneer toepasselijk zal ik tevens de rol van de overheid beschrijven. Tot slot zal ik aan de hand van de bevindingen en andere literatuur analyseren hoe de opkomst van het PI te verklaren is en proberen te benoemen wat de betekenis is van PI's in de huidige tijd.

1. Kenschets van Particuliere Initiatieven

Inleiding

Gezien de recente opmars van het PI zijn er nog relatief weinig wetenschappelijke onderzoeksrapporten verschenen over het onderwerp. Het eerste grote onderzoek, *Particuliere initiatieven op het gebied van ontwikkelingssamenwerking*, vond in 2005 plaats, onder begeleiding van Lau Schulpen, verbonden aan Centre for International Development Issues Nijmegen (CIDIN). Vijf jaar later volgde een tweede grootschalig onderzoek, *De anatomie van het PI: Resultaten van vijf jaar onderzoek naar Particuliere Initiatieven op het terrein van ontwikkelingssamenwerking*, weer onder leiding van Schulpen en Sara Kinsbergen, ook verbonden aan het CIDIN.

Voor het beantwoorden van de vraag hoe PI's te karakteriseren zijn zal ik voornamelijk gebruik maken van de informatie uit deze twee rapporten, aangezien Schulpen en Kinsbergen als experts op het gebied van het PI gezien kunnen worden.

Eerst zal ik de kenmerken van PI's beschrijven, waarna ik zal omschrijven hoe deze wetenschappers aankijken tegen de effectiviteit, betrouwbaarheid en het draagvlak van PI's.

1.1. Kenmerken

Zoals eerder gezegd zijn PI's een relatief jong verschijnsel. Uit de wetenschappelijke onderzoeksrapporten is gebleken dat wel 50% van de huidige organisaties werd opgericht na 2000. Vanaf de jaren zeventig begon het aantal PI's begon te stijgen met een piek in 2000 en 2006. Een reis naar een ontwikkelingsland is voor een derde van de organisaties de aanleiding voor het oprichten van een PI. Opvallend is dat het aantal Nederlanders dat een verre reis maakt jaarlijks toeneemt. Er mag geconcludeerd worden dat dit is terug te zien in het groeiende aantal PI's (Kinsbergen 2010:22,25). Mensen worden tijdens hun reis direct geconfronteerd met armoede en willen bij thuiskomst graag zelf iets ondernemen. Wanneer zij naar een grote ontwikkelingsorganisatie stappen krijgen zij vaak geen gehoor, omdat deze geen vrijwilligersprogramma's aanbieden en niet specifiek de doelgroep of mensen ondersteunen voor wie de initiatiefnemers iets willen betekenen (Bouzoubaa 2005:20,26). Men stapt vervolgens naar de Kamer van Koophandel en richt in 97% van de gevallen zelf een stichting op. In 40% van de gevallen zijn vijf of minder mensen actief, in 30% van de gevallen zes tot tien mensen. De gemiddelde leeftijd van de leden is 54 jaar en gemiddeld 94% is actief op vrijwillige basis (Kinsbergen 2010:26,27).

Ruim drie vierde van de PI's is actief in één land, voornamelijk in Sub-Sahara Afrika (34%), gevolgd door Azië, Oost-Europa en Latijns-Amerika (Kinsbergen 2010:29). Daar werkt ruim 90% van de PI's samen met één of meerdere lokale partnerorganisaties en men is voornamelijk gericht op structurele ondersteuning voor projecten op het gebied van onderwijs (75,4%) en gezondheidszorg (52,9%). Deze thema's komen redelijk overeen met de thema's die het Ministerie voor Ontwikkelingssamenwerking prioriteit heeft gegeven (Kinsbergen 2010:30,16 en Bouzoubaa 2005:14). De PI's geven de voorkeur aan directe armoedebestrijding als interventiestrategie en investeren

voornamelijk in 'hardware': er wordt gebouwd, gerenoveerd en materialen aangekocht (Kinsbergen 2009). Dit wordt bekostigd door donaties van particulieren en bedrijven in Nederland. Bijna 37% zegt tevens donaties te ontvangen uit de ontwikkelingslanden waar het project wordt opgezet en van de lokale overheid. Het gemiddelde jaarbudget voor PI's in 2007 kwam neer op € 50.246. (Kinsbergen 2010:28).

Samengevat kan de volgende kenschets worden gegeven van Particuliere Initiatieven: het zijn kleinschalige organisaties, zij werken voornamelijk op basis van vrijwilligers, de meeste leden zijn ouder dan 50 jaar, en qua thematisch en geografisch werkveld zijn de PI's actief op dezelfde terreinen als de overheid (Bouzoubaa 2005:17).

1.2. Effectiviteit

In de wetenschappelijke onderzoeksrapporten wordt gesteld dat professionele en grote ontwikkelingsorganisaties de PI's lang niet altijd serieus nemen. Er bestaat de angst dat PI's een achterhaalde visie hebben ten aanzien van ontwikkeling en ontwikkelingssamenwerking. Zij worden 'amateurs' genoemd, 'hobbyisten' en 'doe-het-zelvers'. Interessant is dat de PI's zelf wel een betrekkelijk positief beeld hebben van de effectiviteit van hun projecten. Bijna tweederde denkt dat kleinschalige projecten een bijdrage kunnen leveren aan armoedebestrijding, ondanks bijvoorbeeld slecht overheidsbestuur op macroniveau. 'Alle beetjes helpen' stelt 66,8% (Bouzoubaa 2005:7,20,55). Uit het onderzoek van Kinsbergen blijkt dat PI's ook wel degelijk in staat blijken snel resultaten te boeken. De oprichters zouden na hun reis verkeren in een 'hulproes', welke zich uit in een hoog werktempo en de wens zo snel mogelijk verandering te brengen. Hierdoor is er vaak sprake van een efficiënte opstartfase, waarin logistieke of financiële problemen gemakkelijk het hoofd geboden worden. De *output* is daardoor goed, de geplande school of waterput wordt binnen korte tijd gebouwd. Echter, door de wens zo snel mogelijk tot resultaten te komen worden cruciale stappen overgeslagen. Het ontbreekt vaak aan een gedegen contextanalyse, zodat niet duidelijk is welke organisaties in de regio actief zijn op hetzelfde gebied. Hierdoor bestaat het risico van duplicaatprojecten. Ook ontbreekt vaak een behoefteanalyse. De lokale bevolking wordt te weinig gehoord, en op basis van eigen observaties of slechts het verhaal van de lokale partner wordt vaak besloten wie de behoeftigen zijn, wat nodig is en hoe dat gebracht kan worden. Hierdoor zijn projecten soms onvoldoende ingebed in de lokale context, en is er eerder sprake van symptoombestrijding in plaats van dat structurele oorzaken aangepakt worden. Er is samengevat teveel focus op uitvoering en resultaat, en te weinig op het proces (Kinsbergen 2010:33-36) .

Naast bovengenoemde valkuilen blijkt dat er vaak sprake is van een té vriendschappelijke relatie tussen de organisatie in Nederland en de lokale samenwerkingspartner, waardoor men moeite heeft om elkaars werk kritisch te beoordelen. Er is vaak te weinig inzicht in het werk, de belangen en financiën van de ander. Daarnaast is het een constant balanceren tussen enerzijds vertrouwen en uit handen geven, en anderzijds wantrouwen en controleren (Kinsbergen 2010:34,35).

Tevens blijkt de duurzaamheid van de projecten een kritiek punt. Zoals eerder gezegd is de *output* hoog: de school is gebouwd, en ook met de *outcome* zit het wel goed: kinderen kunnen naar

school. De vraag wie bijvoorbeeld het gebouw gaat onderhouden en wie het schoolgeld van de kinderen over een aantal jaar betaald blijft echter vaak onbesproken, waardoor de duurzaamheid van de projecten in het geding kan komen. Niet zelden groeit de draaglast van de projecten de draagkracht van het PI en de samenwerkingspartner boven het hoofd, of blijkt de achterban in Nederland niet jarenlang financiële bijdrages te willen leveren. Daarnaast ontbreekt het de PI's vaak aan uitgebreide projectevaluatie. Er wordt alleen bericht wat goed ging, hoeveel scholen er bijvoorbeeld gebouwd zijn. Wat moeilijker ging of onmogelijk bleek wordt niet vermeld. Ook ontbreekt een diepere analyse van de effectiviteit van de uitgevoerde activiteiten. Tot slot lijken PI's niet graag te investeren in zaken die niet direct de leefomstandigheden van hun doelgroep verbeteren, als workshops en trainingen in Nederland. Terwijl investeringen in de organisatie zelf en de partnerorganisatie juist kunnen zorgen voor een betere samenwerking, duurzaamheid en efficiëntie (Bouzoubaa 2005:8 en Kinsbergen 2010:33-37).

Samengevat kan geconcludeerd worden dat PI's op zeer effectieve wijze fysieke projecten weten te verwezenlijken. Scholen, waterputten en huizen worden gebouwd. Daarbij wordt echter te weinig aandacht besteed aan de lokale context en specifieke behoeften van mensen. Daarnaast verloopt samenwerking met de partner soms moeizaam door onduidelijke verhoudingen, en wordt er te weinig aandacht besteed aan lange termijn planning. Tot slot zouden PI's meer het nut moeten inzien van investeringen in de eigen organisatie, waardoor zelfreflectie en ontwikkeling bewerkstelligd kunnen worden.

1.3. Betrouwbaarheid

Uit de wetenschappelijke rapporten blijkt dat gemiddeld genomen de PI's 85% van hun budget besteden in de ontwikkelingslanden waar ze actief zijn. 26% van de PI's besteedt hun volledige budget in de ontwikkelingslanden. Geld in Nederland wordt veelal uitgegeven aan overheadkosten, als reiskosten en administratiekosten. Fondsenwerving staat op de tweede plaats, gevolgd door het uitbetalen van salaris aan Nederlandse medewerkers. 37% financiert ook salariskosten van medewerkers in de ontvangende landen, en 38% betaalt ook trainingen van lokale medewerkers (Kinsbergen 2010:33). Bij organisaties waar betaalde werknemers in dienst zijn geeft 84% aan daarnaast gebruik te maken van vrijwilligers (Bouzoubaa 2005:13).

Samengevat kan geconcludeerd worden dat PI's over het algemeen betrouwbare instanties zijn wat betreft de daadwerkelijke besteding van gedoneerde gelden aan het verwezenlijken van hun doelstellingen. Een kwart van de PI's blijkt in staat 100% van hun budget te besteden in de ontwikkelingslanden.

1.4. Draagvlak

In de wetenschappelijke rapporten wordt draagvlak aangeduid als 'een op kennis gebaseerde positieve houding en/of positief gedrag ten aanzien van een bepaald onderwerp' (Bouzoubaa 2005:42), in dit geval ontwikkelingssamenwerking. Gedrag hierbij kan zijn: het inzetten van tijd en

actief meehelpen in een organisatie, het consumeren van bijvoorbeeld Fair Trade producten, en het geven van goederen en geld aan ontwikkelingsorganisaties. Het creëren van draagvlak en bewustwording in het Westen van armoede elders wordt zowel door de PI's zelf als vanuit de overheid gezien als onontbeerlijk bij armoedebestrijding (Bouzoubaa 2005:47). Van de PI's zegt 88% belang te hechten aan het vergroten van draagvlak. Men wil laten zien dat er meer is dan alleen Nederland. Vanwege hun kleinschaligheid gaan de PI's er ook van uit dat hun boodschap beter beklift bij de achterban, dan bijvoorbeeld een grootscheepse mediacampagne van traditionele ontwikkelingsorganisaties. De PI's zien zichzelf echter niet als hoofdverantwoordelijken voor het vergroten van draagvlak. Dit is terug te zien bij hun activiteiten: hoewel deze wel degelijk informierend zijn, zijn zij in eerste instantie bedoeld om inkomsten te genereren. De PI's willen graag dat mensen zich solidair gaan voelen met armeren, maar geven zelf liever geld uit aan het ondersteunen van hun doelgroep. Hoewel zij veel waarde hechten aan lobby, beleidsbeïnvloeding en maatschappijopbouw is dit niet terug te zien in hun daadwerkelijke investeringen (Kinsbergen 2010:32,38-40). Uit de wetenschappelijke rapporten blijkt tevens dat het bereik van de activiteiten vaak beperkt blijft tot de contacten die al bestaan binnen het netwerk van de organisatie. Er is dus vaak sprake van 'preken voor eigen parochie'. Wel blijkt dat het percentage bezoekers dat naar aanleiding van het bijwonen van een activiteit van plan is zijn gedrag te veranderen telkens tussen de 20 en 30% ligt. De activiteit heeft dus een sterke 'herinneringsfunctie' (Bouzoubaa 2010:52-54).

Samengevat kan geconcludeerd worden dat PI's niet zeer succesvol zijn in het vergroten van draagvlak. Wel zijn hun activiteiten draagvlakversterkend: de mensen die komen doen nieuwe kennis op en worden gestimuleerd tot handelen over te gaan (Bouzoubaa 2005:54).

2. Particuliere Initiatieven vanuit donateurs

Inleiding

Gezien het feit dat Particuliere Initiatieven pas net zijn opgekomen is er ook nog weinig bekend over de mensen die doneren aan PI's. Het meest relevante onderzoek werd uitgevoerd in 2006 door Delphi Fondsen- en ledenwerving, onder leiding van Ramses Man en Mark van Hemert. Het onderzoek *Motivatie voor geefgedrag: kleinschalige particuliere initiatieven in de goede doelen branche* werd uitgevoerd in opdracht van de Donateursvereniging en medegefinancierd door de Nationale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (NCDO).

In dit hoofdstuk zal ik beschrijven welke standpunten donateurs innemen met betrekking tot PI's. Ik zal hierbij voornamelijk gebruik maken van bovengenoemd onderzoek. Eerst zal ik de visie van de donateurs weergeven op de kenmerken van PI's, waarna ik zal omschrijven hoe er aangekeken wordt tegen de effectiviteit, betrouwbaarheid en het draagvlak van PI's.

2.1. Kenmerken

Uit twee onderzoeken van maandblad *OnzeWereld* (2007, 2008) blijkt dat 37% van de respondenten PI's ziet als de meest aangewezen actor om ontwikkelingshulp te bieden (Kinsbergen 2009). Het is dan ook niet verwonderlijk dat giften en donaties van individuen de belangrijkste bron van inkomsten zijn voor PI's (Bouzoubaa 2005:13).

Uit het onderzoek van Man en Hemert blijkt dat donateurs van PI's vaak niet bewust op zoek zijn gegaan naar een kleine hulporganisatie. Vaak is de reden om te geven aan een PI gebaseerd op een persoonlijke band met een oprichter of donateur van de organisatie. Daarnaast staan de meeste donateurs positief tegenover de doelstellingen van het PI. De meeste donateurs van PI's geven ook aan grote landelijke ontwikkelingsorganisaties, en in tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, is het doneren aan een PI dus geen protestactie tegen deze grote organisaties. De donateurs van PI's zien het initiatief vaak als 'klein', 'persoonlijk' en 'betrouwbaar'. Op de website van het PI zijn namelijk vaak foto's van de medewerkers te zien, en er is duidelijke uitleg te vinden over de precieze werkzaamheden, waardoor het project aanvoelt als 'dichtbij'. Opvallend is dat donateurs vaak slecht kunnen inschatten hoe groot een organisatie precies is. Ze baseren hun oordeel veelal op basis van een gevoel dat ze krijgen naar aanleiding van communicatie met het PI. De PI's leggen zelf de grens vaak bij het in dienst nemen van een betaalde werknemer (Man 2006:19,20,27).

2.2. Effectiviteit

Donateurs van PI's geven aan dat zij de organisaties beschouwen als effectief bij het verwezenlijken van hun doelstellingen. De meeste PI's gebruiken hun website om nieuwe projecten aan te kondigen en voortgang daarvan te rapporteren, wat een gevoel van vertrouwen bewerkstelligd. Hoewel sommige donateurs aangeven dat zij ervan uitgaan dat grote ontwikkelingsorganisaties professioneler

zijn bij het besteden van geld, vertrouwen zij dat beiden goed werk verrichten. Interessant hierbij is dat Bouzoubaa in haar rapport juist aangeeft dat PI's tekortschieten bij het evalueren van hun projecten en het afleggen van verantwoordelijkheid. Zij doelt daarbij vooral op een diepere analyse van de effectiviteit van de door het PI uitgevoerde projecten (Bouzoubaa 2005:8). Donateurs lijken dit niet zo te ervaren, en hebben juist het idee dat zij alle informatie met betrekking tot voortgang en financiën direct kunnen opzoeken (Man 2006:20,24).

2.3. Betrouwbaarheid

De PI's beweren veelal zelf beter aan de eis van transparantie te voldoen dan reguliere ontwikkelingsorganisaties. Zij hebben openheid hoog in het vaandel staan en proberen zoveel mogelijk te werken met vrijwilligers. Daarnaast proberen zij promotiematerialen en dergelijke zoveel mogelijk gratis te laten produceren (Bouzoubaa 2005:21).

Het lijkt alsof donateurs de visie van de PI's delen. Zij geloven dat bij PI's vaak 100% van hun donatie ook daadwerkelijk besteed wordt aan het ondersteunen van de doelgroep. Bij reguliere ontwikkelingsorganisaties denkt men dat dit 75% is. Veel donateurs van PI's zijn op een manier verbonden met de initiatiefnemers van de organisatie en hebben daardoor sowieso vertrouwen dat het geld goed terecht komt. De vaak uitgebreide websites waarop PI's vorderingen bijhouden en financiële stukken publiceren dragen bij aan dit gevoel van betrouwbaarheid. Interessant hierbij is dat blijkt dat de meeste donateurs deze informatie niet bekijken en de organisatie dus niet daadwerkelijk controleren. Het gevoel dat die mogelijkheid wel bestaat schept voldoende vertrouwen. Daarnaast worden de meeste PI's gedragen door vrijwilligers en zijn weinig bureaucratisch waardoor men het idee heeft dat er weinig aan de 'strijkstok' blijft hangen. Tot slot is er tot op heden in het nieuws of de krant vrijwel geen berichtgeving over PI's verschenen. Salarisschandalen bij reguliere ontwikkelingsorganisaties zijn echter wel breed uitgemeten in het nieuws. Omdat er nog geen negatieve berichten over PI's zijn verschenen lijken deze in de ogen van donateurs wat financiën betreft een stuk betrouwbaarder dan de grote ontwikkelingsorganisaties (Man 2006:20,22,24,25,28).

2.4. Draagvlak

Omdat het niet relevant is te onderzoeken in hoeverre donateurs denken dat PI's in staat zijn draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking te vergroten, wordt bij dit kopje gekeken in hoeverre de donateurs een positief gevoel van verbondenheid krijgen bij het PI dat zij ondersteunen.

Uit onderzoek blijkt dat ontwikkelingsorganisaties tegenwoordig minder vaste donateurs aan zich weten te binden. Mensen geven steeds vaker eenmalig aan een doel wat hen op dat moment aanspreekt. Het is duidelijk dat marketing steeds belangrijker wordt bij het werven van donateurs (Berg-Nap 2009). PI's lossen dit op door zoveel mogelijk direct te communiceren met hun achterban, via nieuwsbrieven, e-mailniewsbrieven, kwartaalbladen en websites. Vaak is het ook mogelijk een bestuurslid persoonlijk te bereiken via de telefoon, waardoor het op elk moment mogelijk is informatie te krijgen over voortgang of financiën van de projecten. Het persoonlijke contact wordt als positief

ervaren door de donateurs, en door de actieve en directe communicatie is er bij donateurs van PI's een grotere betrokkenheid te constateren dan bij donateurs van reguliere ontwikkelingsorganisaties. Omdat de donateur van het PI direct kan zien waar het geld heengaat gaat het project echt 'leven' en is er sprake van een groter geefplezier dan bij reguliere ontwikkelingsorganisaties (Man 2006:24-26,28,29)

3. Particuliere Initiatieven in de media

Inleiding

Vanuit de media is er al meer verschenen over het fenomeen Particuliere Initiatieven, in tegenstelling tot vanuit de wetenschap of donateurs. Zoals eerder gezegd wordt er in kranten of op het nieuws weinig gesproken over PI's. Op het Internet houden echter verscheidene mensen blogs bij of publiceren hun artikelen over PI's op websites aangaande ontwikkelingssamenwerking, als www.partin.nl en www.wereldburgers.tv.

Aan de hand van verscheidene artikelen afkomstig van onder andere bovenstaande websites zal ik in dit hoofdstuk beschrijven welke standpunten er vanuit de media ingenomen worden met betrekking tot kenmerken, effectiviteit, betrouwbaarheid en draagvlak van PI's.

3.1. Kenmerken

Volgens blogger Annemarie van den Berg-Nap kunnen PI's gezien worden als vorm van 'hippe hulp', te vergelijken met trends als duurzaamheid, milieu en rechtvaardigheid. De huidige samenleving zou gericht zijn op ervaring en emotie, iets waar de PI's op inspelen. Volgens Gerard Schuil, programmacoördinator van *Impulsis*, een organisatie die particuliere initiatieven ondersteunt en adviseert, komen hulpbehoevenden door het PI echt dichtbij, waardoor ontwikkelingssamenwerking gepersonaliseerd raakt. Een fenomeen waar menig professionele 'ontwikkelingsplanner' van zou gruwen, maar wat volgens Schuil niet zomaar in de schoenen van het PI geschoven kan worden. Volgens hem miskent dat de maatschappelijke trend. Ruim een derde van de Nederlanders zou namelijk een voorkeur hebben voor kleinschalige ontwikkelingssamenwerking. Ook volgens blogger Wouter Rijnveld zou de houding van 'ontwikkelingsplanners' tegenover het groeiende PI niet zo ongemakkelijk hoeven zijn. Hij stelt dat men de schijnbare tegenstelling tussen 'professioneel' en slechts 'gepassioneerd' los moet laten. Volgens Rijnveld kunnen professionele ontwikkelingswerkers wel degelijk gepassioneerd zijn en kunnen PI's naast hun enthousiasme ook net zo goed professioneel werken.

Schuil stelt daarnaast dat er duidelijke lessen te leren zijn van PI's die al langere tijd werkzaam zijn: zij tonen dat er een verschil bestaat tussen professionaliseren en bureaucratiseren. Het PI kan op professionele wijze werkzaam zijn en toch persoonlijk blijven en haar donateurs direct te woord staan. Het PI handelt volgens Schuil uit solidariteit en haar boodschap is daarbij authentiek. Wel is het volgens Schuil nog niet goed mogelijk generaliserende uitspraken te doen over PI's, aangezien er te veel variatie is in ambitie, kwaliteit en omvang.

Het lijkt alsof men vanuit de media een vrij positief beeld heeft van het PI, als zijnde kleine organisaties, welke passie en professionaliteit soms goed weten te combineren.

3.2. Effectiviteit

Veel bloggers baseren hun mening over de effectiviteit van PI's op het onderzoek van Bouzoubaa uit 2005. Naast het herhalen van de punten van Bouzoubaa wordt het oordeel over de effectiviteit van PI's aangevuld met eigen, veelal positief, commentaar. Zo stelt Berg-Nap dat de samenwerking tussen PI's en reguliere ontwikkelingsorganisaties steeds beter is geworden afgelopen jaren. Het PI is daarbij sterk bij het inbrengen van particulier geld en beschikt vaak over specifieke *know-how* met betrekking tot bepaalde projecten. De gevestigde hulporganisaties zijn weer beter bij het inkaderen van projecten in bredere armoedebestrijdingprogramma's, waardoor bij samenwerking een goed resultaat geboekt kan worden. Ook Schuil geeft aan dat de samenwerking tussen het PI en de gevestigde ontwikkelingsorganisaties aanzienlijk verbeterd de laatste tijd. Hij stelt dat juist het PI de afgelopen jaren veel geleerd heeft en zich zelfs ontpopt heeft tot 'meest leergierige deel van de Nederlandse hulpgemeente' (Schuil 2010). Interessant is dat Bouzoubaa concludeert dat PI's weinig tijd en geld besteden aan het ontwikkelen en innoveren van de eigen organisatie in Nederland en dat het hen schort aan 'lerend vermogen', iets wat Schuil dus tegenspreekt.

Ook Annie Manders, secretaris bij Partin, de brancheorganisatie en belangenbehartiger voor Particuliere Initiatieven, is van mening dat PI's een constante bijdrage leveren aan de verbetering van leefomstandigheden van miljoenen mensen wereldwijd. Niet iedereen is echter zo positief. Marc Broere, hoofdredacteur van *ViceVersa: vakblad over ontwikkelingssamenwerking*, stelt dat voorkomen moet worden dat 'Afrika een speeltuin wordt van onverantwoord hobbyisme' (Broere 2011). Hij is van mening dat er een gedragscode moet komen, en dan niet alleen voor PI's maar ook voor reguliere ontwikkelingsorganisaties, zodat voorkomen wordt dat projecten falen, iets wat nadelige effecten kan hebben voor de lokale bevolking.

Interessant is dat niet iedereen zijn oordeel over de effectiviteit van PI's wil baseren op de onderzoeksresultaten van Bouzoubaa. Rijnveld stelt dat impact en resultaten op de langere termijn geheel buiten beschouwing worden gelaten. Ook vindt hij dat *outcome* nogal mager ingevuld is. Er wordt bijvoorbeeld niet toegelicht hoe een succesindicator als 'verbeterde levensomstandigheden' gemeten wordt, door wie en wat er eigenlijk precies onder verstaan wordt. Gert-Jan Vuyk, marketeer bij onder andere Heineken en Coca Cola stelt zelfs dat het onderzoek van Bouzoubaa 'flinterdun' is (Schneppen 2009). Zo zijn volgens hem de gegevens onvoldoende geanalyseerd en zijn té vergaande conclusies getrokken uit het onderzoeksmateriaal. Er worden bijvoorbeeld allerlei cijfers en gegevens genoemd, maar er worden geen verbanden getrokken tussen bijvoorbeeld ervaring en het wel of niet ontvangen van subsidiegelden, welke wel degelijk invloed zouden kunnen hebben op de effectiviteit van de projecten. Daarnaast bestaat volgens Vuyk onduidelijkheid over de financiering rondom het onderzoek. CIDIN en de Radboud Universiteit van Nijmegen hebben hun naam verbonden aan het onderzoeksrapport, en het is zeker dat reguliere ontwikkelingsorganisaties geld investeren in het CIDIN, waardoor het onderzoek niet gegarandeerd onpartijdig is.

Samengevat lijken bovenstaande critici een vrij positief beeld te hebben van de effectiviteit van PI's. Hoewel men aangeeft op de hoogte te zijn van de tekortkomingen van PI's, vindt men dat het PI zichzelf steeds beter ontwikkeld.

3.3. Betrouwbaarheid

Interessant is dat er vanuit de media heel weinig gezegd wordt over de betrouwbaarheid van PI's. Men heeft het meer over de effectiviteit of betekenis van het PI, maar rept niet over het vraagstuk of financiën ook daadwerkelijk besteed worden aan de doelgroep waarvoor het bestemd is. Berg-Nap beschrijft hoe reguliere ontwikkelingsorganisaties steeds vaker 'populariseren', door het inhuren van Bekende Nederlanders voor wervingscampagnes. Dit kost veel geld, en het zijn juist die overheadkosten die steeds kritischer bekeken worden door donateurs. De PI's spelen daarop in door te benadrukken dat zij geen dure kantoren beheren, dikbetaalde directeurs in dienst hebben of fullcolor folders laten drukken, waardoor zij steeds meer donateurs aan zich weten te binden (Berg-Nap 2009).

Tot slot geeft Broere met betrekking tot betrouwbaarheid aan dat de gedragscode voor ontwikkelingsorganisaties ook moet betekenen dat zij betere verantwoording afleggen over financiën. Dit zal volgens hem bijdragen aan een leerproces, zodat zowel reguliere ontwikkelingsorganisaties als PI's kunnen leren van hun fouten.

3.4. Draagvlak

In 1991 prees toenmalig minister van Ontwikkelingssamenwerking Jan Pronk de opkomende particuliere ontwikkelingsorganisaties om hun samenwerking met maatschappelijke organisaties in ontwikkelingslanden. Het programma Kleinschalige Plaatselijke Activiteiten (KPA) werd in het leven geroepen (Bouzoubaa 2005:5). Hier konden PI's een aanvraag voor subsidie doen. Door bezuinigingen van het kabinet is dit echter weer stopgezet. Wel kan er nog een aanvraag ingediend worden bij loketten van reguliere ontwikkelingsorganisaties, als Cordaid en Wilde Ganzen. Ook wordt er binnenkort een nieuw loket van de overheid geopend. Nieuw daarbij is dat het PI nu moet bijdragen aan draagvlakvergroting om in aanmerking te komen voor subsidie. En dat niet alleen. Er wordt ook verwacht dat de organisaties gedragsverandering bewerkstelligen, ofwel mensen aanzet tot handelen, als doneren of zelf een actie opzetten. Ook moeten er verbanden gelegd worden tussen het armoedevraagstuk en hoe dit beïnvloed wordt door keuzes gemaakt in het Westen. Journaliste en onderzoeker Mirjam Vossen geeft aan dit een zorgelijke zaak te vinden. PI's zouden voor alles ontwikkelingsorganisaties moeten zijn met als hoofddoel armoedebestrijding, en geen draagvlakversterkers. Bovendien zijn PI op zichzelf al een uiting van groeiend draagvlak, omdat zij opgezet zijn en gedragen worden door burgers. PI's beschikken niet over de kennis en ervaring om aan de eisen van de minister te voldoen en moeten volgens Vossen blijven wat ze het liefste zijn, 'betrokken, bevlogen en bedreven armoedebestrijders' (Vossen).

Ook Broere stelt dat het creëren van draagvlak nooit ten koste mag gaan van de kwaliteit van hulp. Hij haalt situaties aan waarbij sympathie opwekken bij de Nederlandse bevolking van groter belang leek dan het bieden van goede hulp. Broere gaat ervan uit dat slechte hulp uiteindelijk altijd zal leiden tot een verkleining van het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking, en pleit dan ook hier voor een gedragscode voor PI's en reguliere ontwikkelingsorganisaties om dergelijke situaties te voorkomen.

Het lijkt alsof bovenstaande critici geen voorstanders zijn van het PI als draagvlakversterker, maar deze liever zien als armoedebestrijder.

4. Analyse: verklaringen voor de opkomst van het Particuliere Initiatief

Een eenduidige verklaring voor de opkomst van het PI is uiteraard niet te geven. Het is een proces dat samenhangt met vele verschillende factoren. Dit essay beperkt zich tot terugtrekkende overheid, individualisering, postmodernisme en globalisering als verklarende factoren.

Zoals hierboven beschreven is de opkomst van het PI onder andere te verklaren door de huidige terugtrekkende overheid, welke onder het neoliberalisme steeds meer taken afstoot. Burgers trekken hierdoor, al of niet in georganiseerd verband, steeds meer verantwoordelijkheden naar zich toe. Er is sprake van *vermaatschappelijking*: minder overheid en meer samenleving (Bouzoubaa 2005:3).

Een ander belangrijk punt wat de opkomst van het PI verklaart is de individualisering in de samenleving. Door ontzuiling en secularisering zijn mensen steeds minder afhankelijk geworden van elkaar en de geloofsgemeente. Het individu is steeds meer centraal komen te staan. Ondanks de hedendaagse mogelijkheid tot eindeloze vrijheid van het individu blijven mensen op zoek naar iets om zich aan vast te houden, iets om in te geloven. Volgens Theo van Leeuwen, werkzaam bij de *University of Technology* in Sydney, zal de behoefte aan individuatie, persoonlijke zingeving en spiritualiteit zelfs steeds groter worden naarmate de individualisering in onze postmoderne samenleving toeneemt¹. De opkomst van het PI kan in deze context geplaatst worden. Uit het onderzoek van Man (2006) blijkt bijvoorbeeld dat de PI's een grote rol spelen in het leven van de initiatiefnemers. Er wordt veel waarde aan gehecht en vaak ontlent de initiatiefnemers er een deel van hun identiteit aan. Men heeft ook vaak weinig pretenties en gaat er niet van uit dat zij beter of slechter werk leveren dan reguliere ontwikkelingsorganisaties, of dé oplossing hebben voor armoedeproblematiek. Betrokkenheid en gedrevenheid lijken het belangrijkste. De vaak 50-plussers hebben, wanneer eventuele kinderen het huis verlaten hebben, tijd, geld en enthousiasme over en willen 'gewoon iets doen' (Man 2006:23,32,33). In deze context lijkt het PI een manier om zingeving te geven aan het leven.

De opkomst van het PI is ook te verklaren aan de hand van het Postmodernisme. Binnen theorieën over internationale betrekkingen wordt het Postmodernisme gezien als een paradigma dat ervan uitgaat dat staten slechts abstracties zijn van menselijke belangen welke geen objectief bestaan leiden (Goldstein 2005). Dat overheden en andere hoge instanties niet meer vanzelfsprekend gezien worden als aaneengesloten, neutrale en dus betrouwbare instanties wordt bevestigd door het Sociaal Cultureel Planbureau. Uit onderzoek blijkt dat burgers in Nederland steeds kritischer, zelfbewuster en assertiever zijn geworden ten aanzien van degenen die de macht in handen hebben, en de kennis van bijvoorbeeld ontwikkelingsdeskundigen niet meer zomaar als vanzelfsprekend aannemen (Bouzoubaa 2005:19). De relatie tussen donateurs en goede doelen is de afgelopen jaren dan ook aanzienlijk veranderd. De relatie werd lang gekenmerkt door '*trust me*'. De goede doelen vroegen om geld van de donateurs en hun vertrouwen dat de goede doelen wel zouden zorgen dat het goed terecht zou komen. Later kwamen er donateurs die zeiden '*tell me*', en vertel op zijn minst waar mijn geld voor

---

¹ <http://www.nieuwsbank.nl/inp/1999/09/0911F013.htm>

gebruikt wordt. Nu is de boodschap 'show me', en toon aan wat er uitgevoerd wordt, dan bepaal ik zelf wat ik ervan vind. Steeds meer mensen gaan nog verder en zeggen 'involve me', en geef mij de mogelijkheid om mij zelf in te zetten tegen armoede (Man 2006:14). Juist dit laatste blijkt lastig wanneer men aanklopt bij reguliere ontwikkelingsorganisaties, welke vrijwel nooit burgervrijwilligers uitzenden naar ontwikkelingslanden en liever een ingevulde acceptgiro zien. Burgers nemen daar echter steeds minder vaak genoeg mee en zoeken naar eigen manieren om uiting te geven aan hun maatschappelijke betrokkenheid. Bovendien geeft 66% aan een 'andere aanpak' te verkiezen boven het 'ongewijzigd voortzetten van het huidige ontwikkelingsbeleid'. De burger koestert namelijk onvrede over de wijze waarop ontwikkelingsgeld besteed wordt en geeft aan de fondsenwervings- en salarisschandalen bij landelijke ontwikkelingsorganisaties als één van de belangrijkste problemen te zien (Bouzoubaa 2005:19). Daarnaast komen vanuit de media, wetenschappers en deskundigen berichten dat ontwikkelingshulp in het algemeen gefaald zou hebben, waardoor mensen gaan twijfelen over het nut en de noodzaak van ontwikkelingshulp. Na zestig jaar van geld sturen lijkt bijvoorbeeld vooral de leefsituatie voor velen in Afrika nog dusdanig slecht, dat econoom Dambisa Moyo in haar boek *Dead Aid: Why Aid is Not Working and How There is a Better Way For Africa* stelt dat ontwikkelingsgeld aan Afrika alleen maar heeft gezorgd voor afhankelijkheid, corruptie, en uiteindelijk het in stand houden van armoede. Ondanks deze 'crisis in het ontwikkelingsdenken'² leggen burgers zich niet neer bij ongelijkheid in de wereld en gaan zoals eerder geschreven op zoek naar eigen manieren om toch uiting te geven aan hun maatschappelijke betrokkenheid.

Tot slot kan de opkomst van het PI verklaart worden door het simpele feit dat het opzetten van een PI *kan*. Antropoloog A. Appadurai gaat in zijn theorieën uit van verschillende *scapes* in de globaliserende wereld. Zijn *technoscape* maakt het volgens hem mogelijk dat moderne technieken de hele wereld over reizen, waardoor communicatiemiddelen als Internet, Skype, email, internet bankieren en mobieltjes wereldwijd beschikbaar zijn. Deze huidige communicatiemiddelen hebben ondernemerschap in een ver land mogelijk gemaakt, zonder dat daar een intermediaire professionele organisatie tussen hoeft te zitten (Schuil 2010). Daarnaast blijft het aantal verre reizen groeien en komen mensen daarbij steeds vaker in aanraking met armoede. Zij kunnen het ruiken en voelen en worden er echt door geraakt (Berg-Nap 2009). Zij willen zelf actie ondernemen en hun relatie met de ander niet laten bepalen door hogere instanties als de overheid of een grote ontwikkelingsorganisatie. Zoals Carmichael & Hamilton in 1967 al schreven: individuen en groepen vechten steeds vaker voor de vrijheid om zichzelf en hun relatie met de ander *zelf* te mogen definiëren, op hun eigen voorwaarden (Fisher 1997). Men wordt zelf actief om een ontmoeting te bewerkstelligen, waarna aan deze zelf invulling wordt gegeven. De eigen individuele ervaring is daarbij het belangrijkste. Hier zijn wij weer terug bij het individu. Het individu, welke heden ten dage de eigen persoon, de eigen ervaring, eigen opvattingen en eigen emotie centraal stelt, waardoor men zichzelf de ruimte en *agency* geeft om zelf een PI te ontplooiën.

---

² Hoorcollege Antropologie en Sociologie van Ontwikkeling, UvA, Gerben Nooteboom

Conclusie

Dit essay richt zich op de **kenmerken** van **PI's**, zoekt naar **verklaringen** voor hun **opkomst** en kijkt naar de **betekenis** van deze organisaties in de huidige tijd van. In deze conclusie zal eerst een samenvatting gegeven worden van de kenmerken van PI's en de verklaringen voor hun opkomst. Tot slot zal ik aan de hand van Gerard Schuil pogen te concluderen wat de betekenis is van het PI in de huidige tijd.

Samengevat kan het Particuliere Initiatief gekarakteriseerd worden als een kleinschalige organisatie, welke gedragen wordt door vrijwilligers. Qua thematisch werkveld zijn PI's voornamelijk actief op de terreinen van onderwijs en gezondheidszorg, ongeveer dezelfde terreinen waar de overheid zich op richt. Vanuit donateurs worden PI's gezien als kleinschalige, persoonlijke organisaties, welke door hun uitgebreide websites heel 'dichtbij' komen. Donateurs zijn vaak gevraagd door een familielid of bekende om donateurs te worden, en hebben daardoor vertrouwen dat hun gedoneerde gelden goed terecht komen. Door de directe communicatie met het PI voelt men zich vaak betrokken bij het PI. Vanuit de media wordt het PI omschreven als vorm van hippe hulp, een trend, welke de ontwikkelingshulp personaliseerd en hulpbehoevenden dichtbij brengt. Sommigen stellen dat er geen scherpe scheidslijn tussen professionele en niet-professionele hulporganisaties getrokken hoeft te worden, en dat er steeds betere samenwerking plaatsvindt tussen de twee. Het PI heeft nog veel te leren maar wordt gezien als leergierige sector. Wel moet er volgens sommigen opgepast worden voor 'hobbyisme' ten koste van de lokale bevolking in ontwikkelingslanden, en zou er gepleit moeten worden voor een gedragscode, om misstanden te voorkomen en groei te bevorderen.

De opkomst van het PI is onder andere te verklaren aan de hand van de een terugtrekkende overheid, individualisering, postmodernisme en globalisering. Doordat de overheid steeds meer taken afstoot nemen burgers deze over. Door individualisering van de samenleving stellen mensen zichzelf steeds meer centraal en gaan op zoek naar eigen manieren om uiting te geven aan hun maatschappelijke betrokkenheid. Daarbij zijn zij kritisch ten opzichte van hogere instanties en nemen graag het heft in eigen handen. Moderne communicatiemiddelen en de mogelijkheid tot reizen maken vervolgens ondernemerschap ook daadwerkelijk mogelijk.

Na bovenstaande samenvatting rest nog de vraag wat de betekenis is van het PI. Uiteraard berust elk antwoord hierop op persoonlijke voorkeuren. Graag haal ik voor mijn antwoord de eerder geciteerde Gerard Schuil aan. Schuil stelt dat de les die de beter ontwikkelde PI's ons voorspiegelen is dat internationale hulp begint met tijd en aandacht voor de wederzijdse ontmoeting met de ander. Hij haalt daarbij de Joods-Oostenrijks-Israëlitische godsdienstfilosoof Martin Buber (1878-1965) aan. Die stelde dat er twee soorten relaties bestaan, die van *Ich & Du* en die van *Ich & Es*. Bureaucratisering leidt tot het objectiveren van de ander, welke wordt gekwalificeerd en gekwantificeerd in termen als de 'doelgroep', of 'hulpbehoevende', waardoor een *Ich & Es* relatie ontstaat. De mens daar én hier raken daardoor uit beeld. Volgens Schuil staat bij succesvolle PI's juist de langdurige persoonlijke relatie met

de mensen van het project centraal. En alleen in de persoonlijke ontmoeting tussen *Ich & Du* kan volgens hem intermenselijke wederkerigheid ontstaan. De PI's bewijzen dat de *Ich & Du* relatie ook kan bestaan in de ontwikkelingssamenwerking, en kunnen als spiegel dienen voor hulporganisaties die op dat punt teveel hebben prijsgegeven afgelopen jaren. Schuil stelt dat de verschillen tussen het PI en reguliere ontwikkelingsorganisaties overbrugbaar zijn, en dat men zich niet moet ordenen aan de hand van organisatiegraad of -omvang, maar zich moet organiseren rondom gezamenlijke doelen. Beide groepen hebben elkaar nodig om te kunnen leren. (Schuil 2010).

Ik sluit mij bij Schuil aan. Ondanks dat het PI nog in haar kinderschoenen staat en nog veel te leren heeft toont het ons dat er sprake is van een groeiende betrokkenheid op mondiaal vlak. Mensen in het Westen zien beelden uit de media en reizen naar verre oorden waardoor zij zich bewust worden van hun bevoorrechte materiële positie ten opzichte van de rest van de wereld. Steeds meer gewone burgers accepteren dat niet meer en sparen kosten nog moeite om meer gelijkheid te brengen voor hun medewereldburgers. De persoonlijke relatie en menselijke betrokkenheid staan daarbij voorop. Kwaliteit of kwantiteit zijn daarbij dan niet het belangrijkste: fundamenteler is de oprechte intentie om iets goeds te doen. Uiteindelijk wordt de wereld gedragen door alle wereldburgers samen, en heeft elk individu zelf de verantwoordelijkheid om, binnen de eigen structuur en mogelijkheden, goed te doen. Steeds meer individuen nemen deze verantwoordelijk. Het is deze oprechte intentie van de gewone burger, welke uiteindelijk het begin is van alle sociale verandering.

Bibliografie

- Appadurai, Arjun
1990 'Disjuncture and Difference in the Global Cultural Economy' in *M. Featherstone (ed) Global Culture*. London: Sage, pp. 295-310.
- Bouzoubaa, Hinde, en Brok, Madelief, onder begeleiding van Schulpen, Lau
2005 'Particuliere initiatieven op het gebied van ontwikkelingssamenwerking'. In opdracht van: Centre for International Development Issues Nijmegen (CIDIN). Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.
- Berg-Nap, Annemarie van den
2009 'Ontwikkelingshulp voor doe-het-zelvers'. In *CV Koers*. Specifieke URL: <http://www.cvkoers.nl/home/magazine/themas/9-politiek-a-samenleving/2021-ontwikkelingshulp-voor-doe-het-zelvers.html>
- Broere, Marc
2011 'Een gedragscode moet niet alleen voor particuliere initiatieven gelden'. In *ViceVersa*. Specifieke URL: <http://www.viceversaonline.nl/2011/01/een-gedragscode-moet-niet-alleen-voor-particuliere-initiatieven-gelden/>
- Fisher, W
1997 'Doing Good? The Politics and Antipolitics of NGO Practices'. In *Annual Review of Anthropology*, Vol. 26, p. 439-464.
- Gennip, Jos J.A.M. van,
2008 'Zie om en doe wel: wereldwijde armoedebestrijding in de 20 en 21ste eeuw. In opdracht van: Nationale Commissie voor Duurzame Ontwikkeling (NCDO).
- Goldstein, Joshua S.
2005 *International Relations, Sixth Edition*. New York: Pearson Longman.
- Kinsbergen, Sara
2009 'Het particulier initiatief: een actor in ontwikkeling. Over particuliere ontwikkelingshulp'. *Transparant*. Jaargang 20, No. 4. URL: <http://www.christenhistorici.nl/content/20021605/Het%20Particulier%20Initiatief%3A%20een%20actor%20in%20ontwikkeling>

- Kinsbergen, Sara en Schulpen, Lau,
2010 'De anatomie van het PI: Resultaten van vijf jaar onderzoek naar Particuliere Initiatieven op het terrein van ontwikkelingssamenwerking'. In opdracht van: Centre for International Development Issues Nijmegen (CIDIN). Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen.

- Manders, Annie
2009 'Kleine helper onzichtbaar voor overheid'. In *Wereldburgers.tv*. Specifieke URL: <http://www.wereldburgers.tv/2009/11/06/blog-kleine-helper-onzichtbaar-voor-overheid/#more-1973>

- Man, Ramses en Hemert, Mark
2006 '*Motivatie en geefgedrag: kleinschalige particuliere initiatieven in de goede doelen branche*'. In opdracht van: Delphi Fondsen- en Ledenwerving, Haarlem.

- Moyo, Dambisa
2009 *Dead Aid: Why Aid is Not Working and How There is a Better Way For Africa*. New York: Farrar, Strauss and Giroux.

- Rijnveld, Wouter
2007 'Debat Particuliere Initiatieven'. In *Rijnveld.eu*. Specifieke URL: <http://www.rijneveld.eu/2007/11/debat-particuliere-initiatieven.html>

- Sneppen, Paul
2009 'Onderzoek naar doe-het-zelf-hulp flinterdun'. In *Wereldburgers.tv*. Specifieke URL: <http://www.wereldburgers.tv/2009/05/19/onderzoek-naar-doe-het-zelf-hulp-flinterdun/>

- Schuil, Gerard
2010 'De spiegel van het Particulier Initiatief'. In *Partin*. Specifieke URL: <http://www.partin.nl/nieuws-item/de-spiegel-van-het-particulier-initiatief/>

- Vossen, Mirjam
___ 'Draagvlakversterkers of Ontwikkelaars?'. *Impulsis: steun - inspiratie - samenwerking*. Specifieke URL: <http://www.impulsis.nl/nl/doc.phtml?p=nieuws1&lang=nl&index=181>

Overige bronnen:

- <http://www.nieuwsbank.nl/inp/1999/09/0911F013.htm>
- Hoorcollege Antropologie en Sociologie van Ontwikkeling, UvA, Gerben Nootboom